

Laajasalo – Degerö Seura ry

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
helsinki.hao@oikeus.fi

VASTASELITYS

Valittajan nimi, kotikunta ja yhteystiedot:

Laajasalo-Degerö Seura ry, Helsinki, Yliskylän puistokatu 3, 00840 Helsinki, Sähköposti: osmo.rantakari@laajasalo-degero.fi tai mika.penttinen@kp-ark.fi

Päätös, johon haetaan muutosta:

Helsingin kaupunginvaltuusto 17.02.2021 § 33: Laajasalon Koirasaarentien ja Ilomäentien alueiden asemakaavan muuttaminen (nro 12548).

HHO Diaarinumero: 22051/03.04.04.04.16/2021

Vastaselitys

Helsingin kaupungin 27.08.2021 päivätyssä lausunnossa ei tuoda nähdäksemme esiin sellaisia uusia näkökohtia tai perusteluja, jotka antaisivat aiheutta muuttoa tekemäämme valitusta tai sen perusteluja.

Valituksemme keskeiset perusteet olivat, että päätöksellä hyväksytyn kaavan valmistelussa ei ole noudatettu:

1. Maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999), jäljempänä MRL, mm. seuraavin osin:
 - 5 §:n mukaisia alueiden käytön suunnittelun tavoitteita muilta osin kuin riittävän asuntotuotannon näkökulmasta;
 - 6 §:n 2. momentin edellyttämää kaavaa valmistelevien viranomaisten tiedottamista sillä tavoin, että niitä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen;
 - 9 §:n 1. ja 2. momentin edellyttämiä kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaa suunnittelua ja sen edellyttämiä tutkimuksia;
 - 55 §:n 3. momentin asettamia vaatimuksia asemakaavaan liitettävälle selostukselle, jossa tulee esittää ”kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot”.
 - 58 §:n 2. momentin vaatimusta siitä, että ”asemakaava-alueelle ei saa sijoittaa toimintoja, jotka aiheuttavat haittaa kaavassa osoitetulle muiden alueiden käytölle” ja että ”asemakaava-alueelle ei saa myöskään sijoittaa toimintoja, jotka ovat haitallisten tai häiriöitä aiheuttavien ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista koskevien asemakaavamääräysten vastaisia”;

2. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999), jäljempänä MRA, 1§:n edellyttämiä riittäviä selvityksiä MRL 9 §:ssä tarkoitettujen kaavamuutoksen vaikutusten selvittämiseksi ja MRA 25 §:n vaatimuksia asemakaavaselostuksen sisällöstä.

Kaupunki toteaa lausunnossaan (s.11), että ”Päätöksentekijät ratkaisevat lähtökohtaisesti itse, minkälaisia selvityksiä he katsovat päätöksenteon pohjaksi tarvitsevansa”. MRL 62§ kuitenkin edellyttää, että myös kaavoitusmenettelyn osallisilla on oltava riittävät mahdollisuudet osallistua kaavan valmisteluun ja arvioida tehtyjen selvitysten pohjalta sen vaikutuksia. Tällöin päätöksentekijät eivät voi nähdäksemme yksipuolisesti ratkaista, minkälaisia selvityksiä he katsovat tarvitsevansa. MRL:ssä ja MRA:ssa on myös täsmällisempiä vaatimuksia siitä, mitä kaavaratkaisun tueksi vaadituilta selvityksiltä edellytetään. Näihin liittyviä kaavan valmistelun puutteita toimme valituksessamme esiin.

Lausunnossaan kaupunki vastaa esiin tuomiimme puutteisiin ainoastaan yleisellä tasolla todeten, että tehdyt selvitykset ovat kaupungin näkemyksen mukaan riittäviä, mutta kommentoimatta niitä yksityiskohtia, joita valituksessamme toimme esiin. Esimerkkinä MRL 9 §:n 2. momentin vaatimus siitä, että selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Kaavan vaikutuksia Reposalmentien alueella sen vieressä välittömästi sijaitsevaan maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön ja kaavan valmistelun aikana kaavaratkaisun toteuttamiselle välttämättömäksi todetun Laajasalon varikon seurannaisvaikutuksia ei kaavaratkaisun vaikutuksia arvioitaessa käsitelty lainkaan eikä asiaan tuoda lisäperusteluja myöskään kaupungin 27.08.2021 päivätyssä lausunnossa. Lepakoista kaupungin lausunnossa todetaan, että ”Helsingin luontotietojärjestelmän mukaan kaava-alueella ei ole tärkeitä lepakkokohteita. Kaava-alueella lähimmät tärkeät lepakkoalueet ovat luontotietojärjestelmän tietojen mukaan Tiiliruukinlahti ja Porolahti”. Valituksemme liitteenä (liite 11) oli vuonna 2008 tehty lepakkoselvitys, jossa kaavan välittömällä vaikutusalueella oleva Reposalmentien alue määriteltiin tärkeäksi luokan II lepakkoalueeksi. Tätä ei kaavan valmistelussa eikä myöskään kaupungin lausunnossa ole huomioitu lainkaan.

On myös huomionarvoista, että valituksessamme esiin tuodut osallisuus- ja vuorovaikutusprosessin puutteet kaupunki kiittää lausunnossaan sillä (s. 22), että kaavan vireille tulosta, nähtävillä olosta, kaavan valmistelun etenemisestä, vuorovaikutusmahdollisuuksista ja –tilaisuuksista on tiedotettu tavanomaiseen tapaan. Tämän lisäksi MRL kuitenkin edellyttää, että osallisilla on oltava mahdollisuus aidosti ja luotettavaan tietoon pohjautuen arvioida kaavan vaikutuksia sekä MRL 55 §:n 3. momentin mukaisesti arvioida myös kaavaselostuksen perusteella kaavaratkaisun eri vaihtoehtoja ja ratkaisujen perusteita. Jos kaupungin listaamissa selvityksissä ja perusteissa on selkeästi puutteellista tai tarkoituksellisen harhaanjohtavaa tietoa ehdotettujen kaavaratkaisujen tueksi, voidaanko silloin katsoa, että ne täyttävät MRL:n ja MRA:n edellyttämät kaavan valmistelun ja siihen liittyvien selvitysten ja kaavaselostuksen sisältövaatimukset?

Havainnollisena esimerkkinä edellä mainitusta on Koirasaarentien-Ilomäen kaavan raitiotielinjauksiin suoraan liittyvän ns. Ratikkakorttelin kaavan valmistelu, jota tukevissa selvityksissä todettiin yksiselitteisesti, että tehtyjen selvitysten perusteella raitiotievarikko Laajasalossa ja siihen liittyvä ns. ratikkakorttelin kaavamuutos on Kruunusiltojen liikenteen aloittamiselle ehdottoman välttämätön ja vaihtoehtoja sille ei tehtyjen selvitysten perusteella ole. Tällä asiaa perusteltiin vuorovaikutusprosessin osallisille ja tähän väitteeseen nojautuen kaava myös hyväksyttiin Helsingin kaupunginvaltuustossa. Pian kaavan hyväksymisen jälkeen, kaupungin/HKL:n taholta kuitenkin todettiin jopa ilman uusia selvityksiä, että Kruunusiltojen liikennöinti voitaisiin aloittaa myös muilta varikoilta. Saman näkemyksen Laajasalo-Degerö Seura ry oli jo vuorovaikutusprosessin aikana tehdyissä muistutuksissa ja viimeksi kyseistä kaavaratkaisua koskevassa HHO:lle tehdyssä valituksessa perusteluineen

(HHO Diaarinumero: 20016/03.04.04.04.16/2021) tuonut esiin. Kaavan valmistelun aikana asiaan liittyvät kysymykset ja kannanotot säännöllisesti kuitattiin jo tehdyillä ”riittäväillä selvityksillä”, joiden mukaan vaihtoehtoja ei ole.

Vastaavanlainen tilanne on Koirasaarentien ja Ilomäentien kaavamuutoksen valmistelussa. Vuorovaikutusprosessin aikana esitettiin mielipiteisiin ja myöhempään muistutukseen siitä, että kaavan valmistelun aikana ei ole aidosti selvitetty kaavaan sisältyvän Ilomäentien raitiotielinjauksen vaihtoehtona Herttoniemen kautta Roihupellossa Jokeri-radalle yhdistyvää raitiotielinjausta ottaen huomioon Yleiskaavassa esitetyt näkemykset Herttoniemi-Roihupeltoalueen kehittymisestä Itä-Helsingin keskeiseksi työpaikka- ja elinkeinokeskittymäksi ja myös sen, että myös Yleiskaavaan mainittu raitiotielinjaus on jo merkitty ei reagoitu muuten kuin toteamalla, että tehdyt selvitykset eivät sitä matkustajamäärien osalta tue. Kysyttäessä tarkempia tietoja näistä matkustajamääräarvioista, kaupungilla ei niitä esimerkiksi muistutuksiin annetuissa vastineissa ollut kuitenkaan useista pyynnöistä huolimatta antaa. Lausunnossaan 27.08.2021 kaupunki niin ikään viittaa ainoastaan yleisesti jo tehtyihin aiempiin selvityksiin, joista yksikään ei kuitenkaan ota huomioon Herttoniemi-Roihupelto alueen Yleiskaava 2016:ssa linjattua kehitystä saati pohdi Kruunusiltojen raitiotien ja Jokeri-radon yhdistämisen synergiaetuja esim. sujuvan joukkoliikenteeseen perustuvan työmatkaliikenteen ja eri varikkoratkaisujen kannalta. Lausunnossaan kaupunki toteaa, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat maakuntakaavassa, jonka kautta tavoitteet on otettu huomioon kaikilla kaavatasoilla. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut esimerkiksi siltä osin, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan (kaavaselostus s. 39), ”merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa”. Ilomäentien raitiotielinjauksessa tämä toteutuu ainoastaan asuinrakentamisen osalta.

Vaikka kaupunki lausunnossaan pyytää valitusten tutkimatta jättämistä siltä osin kuin ne kohdistuvat kaupunginvaltuuston päätöksen ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen, kysymys on näkemyksemme mukaan ensisijaisesti siitä, että onko kaavan valmistelun aikana kaavaratkaisun vaikutusten ja sen eri vaihtoehtojen arvioimiseksi esitetty mm. MRL:n 55 §:n ja MRL:n 62 §:n edellyttämät riittävät tiedot. Vaikka asiaa ei erikseen MRL:ssä mainita, näiden tietojen käsityksemme mukaan tulisi olla myös mahdollisimman luotettavia eikä tarkoituksellisen puutteellisia tai harhaanjohtavia. Muuten kaava ei nähdäksemme täytä MRL:n edellyttämiä kaavan sisältövaatimuksia.

Muuten viittamme alkuperäisessä muutosvaatimuksessa esittämiimme näkökantoihin ja perusteluihin, mutta varaudumme tarvittaessa myös esittämään muita lisäperusteluja sekä tarkentamaan nyt tai aiemmin lähettämiämme perusteluja asian jatkokäsittelyssä.

Helsingissä 27.09.2021

Osmo Rantakari
puheenjohtaja

Mika Penttinen
varapuheenjohtaja